

Cuma vakti kadınların alışveriş yapması caiz midir?

Soru: Cuma vaktinde bir kadının başka bir kadından veya Cuma namazına gitmemiş olan bir erkekten alışveriş yapması caiz midir?

Kısa Fetva

Cuma namazı kadınlara farz olmadığından bir kadının Cuma vaktinde başka bir kadından alışveriş yapması caizdir. Ancak kadının Cuma'ya gitmemiş olan bir erkekten alışveriş yapması caiz değildir. Bununla birlikte Cuma vaktine hürmeten en doğru olan o vakitte alışverişe çıkmamaktır.

Detaylı Fetva

Allah Teâla “Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağrı yapıldığı zaman, hemen Allah’ın zikrine koşun ve alışverişini bırakın. Eğer bilerseniz bu, sizin için daha hayırlıdır.”¹ buyurarak Cuma namazı esnasında alışverişini yasaklamıştır. Hanefi mezhebine göre bu yasak öğle vaktinin girmesiyle okunan ilk ezanla başlar.² Ayrıca alışverişin yasak olmasından maksat akdin fasit veya batıl(geçersiz) olması³ değil; bu fiilin o vakitte yapılmasının caiz olmadığıdır.⁴ Ancak Hanefi mezhebi içerisinde bu akdin fesh edilmesi gerektiğini söyleyen alimler de vardır.⁵

Söz konusu alışveriş yasağı kendisine Cuma namazı farz olan kişiler hakkındadır.⁶ Zira bu yasak, bizzat alışverişin kendisiyle alakalı değil, kişiyi Cuma namazına gitmekten meşgul etmek gibi bir harama götüreceğinden dolayıdır. Buna göre çocuk, hasta veya kadının Cuma vakti kendisi gibi Cuma namazının üzerine farz olmadığı birisinden alışveriş yapması caizdir. Ancak Cuma namazı üzerine farz olmayan birinin farz olan biriyle alışveriş yapması caiz değildir. Nitekim Cuma namazına gitmeyen kişi zaten alışverişle kendini namazdan alırkorken, diğeri de onun bu fiiline destek olmuş olur.⁷

Allah Teâla’nın Cuma vaktinde alışverişini yasaklaması umumi bir yasak olduğundan en doğru olanı bu vakitte tüm dükkanların kapatılmasıdır. Cuma namazı kendisine farz olmayan kişilerin alışverişini her ne kadar caiz olsa da Cuma vaktine hürmeten alışverişini bu söz konusu vakit dışında yapmak en doğrusudur.

1. Cuma 62/9. “يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ”

2. Ebû Bekr Şemsü'l-eimme Muhammed b. Ebî Sehl Ahmed es-Serahsî, *el-Mebsûṭ* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, ts.), 13/13.

3. Hanefi mezhebine göre aslında problem olan alışveriş akdi batıl olurken, vasfında problem olan akit fasittir. Batıl akit mülkiyet ifade etmezken fasit akitte mülkiyet gerçekleşir ancak akdin fesh edilmesi vacip olur.
4. Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî* (Karaçi,: el-Büşra, 2021), 3/100.
5. Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkî İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2015), 7/309.
6. İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr*, 7/310.
7. Muhammed Taki Osmani, *Fıkhu'l-Büyû'ala mezâhibi'l-erbe'a* (Dimeşk: Daru'l-Kalem, 2020), 2/950.

